

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

آمار ازدواج و موالید در ۹ ماه اول سال رو به نزول و طلاق رو به رشد بوده است

۲۰۶ و پرشیا بچه نیاور دند

جمعیت ایران حدود ۸۵ میلیون نفر

حدود
۴۳
میلیون نفر

حدود
۴۲
میلیون نفر

نمی دانم این چندمین گزارش است. راستش را بخواهید، یکی دو باری آرشیو را بالا و پایین کردم، اما از ترس اشتباه، آمار نمی دهم، اما خب خیلی نوشتیم. خیلی از ماجرای جمعیت کشور، آینده جمعیت ایران، سیاست های اتخاذی و میل و دیدگاه خانواده ها نسبت به فرزندآوری و مسائل و مصائبی که پیش روی آنها هست. خیلی نوشتیم از این که دغدغه آینده جمعیتی ایران، دغدغه درستی است. نگرانی از پیری جمعیت، نگرانی درستی است. ترس از کمبود نیروی کار و این طور چیزها هم همه ترس های درست و به جایی است، خصوصا وقتی نگاهی به آمار ایران می اندازیم، مشخصا آمار چند دهه و چند سال اخیر. منتها نوع مواجهه با این دغدغه ها، نگرانی ها و ترس ها هم، نوع مواجهه درستی است؟ اگر در قامت کارشناسی و به عنوان یک مصلح و دغدغه مند اجتماعی ورود کنیم، کمالینکه پیش از این هم چنین بوده، شاید خیلی مورد توجه نباشد و ککی هم سیاستگذاران و تصمیم گیران را نگزد. اما خب برای جلب توجه، شاید بهتر این باشد که نگاهی به ماحصل تصمیمات و سیاست ها بیاندازیم. تصمیماتی که اسم های خوبی دارند و در عمل اما منجر به نتایج خوبی نیستند و در بهترین حالت، تغییری در وضع موجود ایجاد نمی کنند. در همین فقره سیاستگذاری در حوزه جمعیتی، بد نیست نگاهی به آمار جمعیتی کشور، پیش بینی ها نسبت به آینده جمعیت ایران و خروجی اقدامات، طرح ها و سیاست ها بیاندازیم، آن وقت احتمالا از مواجهه فانتزی با آینده جمعیتی ایران پرهیز می کنیم. مواجهه ای که در تمامی طرح ها، پیشنهادهایی را حول عواملی انتزاعی و بدون اولویت بنا می کند، غافل از این که با یک گشت و گذار در خیابان و گفت و گو با چند نفر و حتی مراجعه به نظرسنجی ها، می توان واقعبیت ها را کشف و علل اصلی حرکت ایران به سمت پیری و سالمندی را فهم کرد.

وضعیت سالمندی و آینده جمعیتی ایران

سال ۱۴۰۱: ۱۱/۲٪
جمعیت کشور سالمند بالای ۶۰ سال

۳ دهه آینده: ۳۳٪
جمعیت کشور سالمند بالای ۶۰ سال

شکست طرح جوانی جمعیت و ایرانی که روز به روز پیرتر می شود

کاهش نرخ رشد جمعیت، کاهش تعداد ازدواج ها، افزایش موارد طلاق، کاهش تعداد تولدها و کاهش نرخ باروری، افزایش تعداد سالمندان و افزایش تعداد زوج های نابارور در کنار سقط غیرقانونی و مواردی از این دست نشان می دهد وضعیت ایران در تمامی شاخص ها و آمارهای جمعیتی رو به بحران و شاید در آینده ای نه چندان دور رو به وخامت گذاشته و می گذارد. نگاهی به آمارهای بالا نشان می دهد، متاسفانه حتی بعد از طرح جوانی جمعیت و آن همه پروپا گاندای رسانه ای حول آن و شوق القمری که مسئولان و نمایندگان مجلس ادعایش را داشتند، تعداد موالید در ۹ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۱ و بعد از اجرایی شدن این طرح، از دو سال قبل و قبل تر از آن بیشتر که نشد، به طرز معناداری پایین تر هم آمده است تا شکست طرح و سیاست جوانی جمعیت را گوشزد کند. منتها این به معنی و منزله پایان راه تصمیم گیری و سیاستگذاری در زمینه جمعیت نیست. بارها و بارها در همین روزنامه و همین صفحه نوشتیم که مسئله جمعیت و عدم اقبال نسبت به فرزندآوری در بین زوجین، عموما ریشه هایی فرهنگی و البته اقتصادی دارد. وضعیت اقتصادی و معیشتی موجود و عدم جذابیت مشوق های در نظر گرفته شده در کنار تغییرات فرهنگی جامعه ایرانی باعث شده است که ماه به ماه و سال به سال در میدان آمار و اطلاعات، میزان فرزندآوری بین زوج های ایرانی کاهش پیدا کرده و نوشداروی وضع موجود هم افاقه نکند. نوشداروهایی که مشخصا نگاهی فانتزی به وضعیت جمعیتی ایران دارند. برای مثال ما حدود ۴ الی ۴ میلیون زوج نابارور داریم که بر فرض حل مشکل یک میلیون زوج از این میزان با ایجاد تسهیلات، بیمه و کاهش هزینه های درمانی زوج های نابارور، شاهد جهش قابل توجهی در میزان موالید خواهیم بود. این اما همه مسئله نیست. بهبود وضعیت اقتصادی و معیشتی، اقدامات فرهنگی و ارائه مشوق های جدی تر و کمک کننده تر شاید بتواند در وضعیتی که ما غافل از پنجره جمعیتی مدام به آینده پیر ایران فکر می کنیم، کمی به بهبود وضعیت فعلی کمک کند. اتفاقی که احتمالا این روزها و ناظر به وضعیت کشور و شبکه مسائل متعدد موجود، کمتر از قبل در کانون توجهات است. اما خب این چیزی از اهمیت بالای این مساله کم نمی کند، خصوصا اینکه بدانیم در آینده دو چالش اصلی نیروی کار و وضعیت نابه سامان و ورشکسته صندوق های بازنشستگی گریبانگیر کشور و نهادهای مسئول و سیاستگذار خواهد بود. به عنوان پیشنهاد نهایی توصیه می کنیم ابتدا مجلس شکست طرح جوانی جمعیت را با توجه به آمارهای بالا بپذیرد و هرچه سریعتر نسبت به تجدیدنظر، ویرایش و بهبود آن قدم بردارد.